

A pszichiátriai szakképzés tematikája

I. Központi felügyelő szervezet : egyetemi grémium

A pszichiátria egyetemi grémiumának vezetője: Dr.Tringer László egyetemi tanár
Semmelweis Egyetem ÁOK
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika

A grémium hatásköre, feladata

- az egyetem pszichiátriai szakképzési rendszerének összeállítása, tartalmi és szerkezeti felépítésének folyamatos fejlesztése, korszerűsítése, és az érvényben levő jogszabályokhoz való igazítása
- a külső képzőhelyek akkreditációjának előkészítése, a javaslat egyetem elé terjesztése
- a képzőhelyek ellenőrzésének elvi és tartalmi meghatározása, a folyamatos minőség-ellenőrzés biztosítása
- a mentori és tutori tevékenységet folytató oktatók kijelölése, megbízása, felmentése
- javaslattevő a pszichiátria területén a felvételi keretszámokra
- a felvételek lebonyolítása
- a személyre szabott egyéni képzési tervek jóváhagyása
- az abszolutórium (záróvizsga) megszervezése
- részvétel a Szakképesítő Bizottság által szervezett vizsgabizottságban
- a képzési rendszer gyakorlati megvalósításának megszervezése(technikai bonyolítást ellenőrző szakértők felkérése)

II. Általános szempontok

A pszichiátria alapszakvizsga, amely az általános orvosi diploma megszerzése után 5 éves /alábbiakban részletezett/ képzési program után szerezhető meg.

A pszichiátria alap-szakképesítésre ráépíthető szakvizsgák:

- pszichoterápia
- addiktológia
- gyermekpszichiátria
- igazságügyi pszichiátria
- rehabilitáció
- geriátria

A képzésre jelentkezők kiválasztása a Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar által kidolgozott és elfogadott központi gyakornoki rendszerbevételi felvételi eljárás alapján történik.

A szakképzés elméleti és gyakorlati oktatásból áll.

Az elméleti, strukturált oktatást (előadások és szemináriumok formájában) a képzést vezető klinika végzi. Ideje 8 szemeszter (egyenként 15 hét), átlagban heti 4 óra.

Az elméleti képzés tematikája a pszichiátria alábbiakban felsorolt részterületeit tartalmazza:

- diagnosztika és klasszifikáció
- epidemiológia
- pszichopatológia
- biológiai pszichiátria
- pszichofarmakoterápia
- pszichotherápia
- szociálpszichiátria
- sürgősségi pszichiátria
- gerontopszichiátria
- gyermek- és serdülőkori pszichiátria
- értelmi elmaradás
- specifikus zavarok és szindrómák
- igazságügyi pszichiátria
- addiktológia
- szexológia
- pszichiátriai prevenció
- mentális közegészségügy
- etikai és jogi ismeretek
- kutatási metodika
- laboratóriumi vizsgálatok, képalkotóeljárások, elektrofiziológiai vizsgálatok pszichiátriai alkalmazása
- adminisztratív pszichiatria
- multidimenzionális klinikai management

A gyakorlati oktatás az aktuális képzőhelyen, a kijelölt tutor rendszeres felügyelete alatt történik. A tutor emellett legalább heti 1 órában egyéni szuperviziós lehetőséget biztosít a jelölt számára.

A képzés előrehaladtával a jelölt egyre több önálló tevékenységet végezhet. A képzés különböző állomásait, a jelölt aktivitását a képzési naplóban regisztrálni kell.

A pszichiátriai szakképzésen belül pszichotherápiás képzés is kötelező, amely szintén elméleti és gyakorlati részből áll.

Az 5 éves képzés alatt teljesítendő kötelező gyakorlatok:

3 hónapos belgyógyászat, ezen belül 1 hónap intenzív oszt. gyak.
15 hónap felvételes fekvőbeteg osztály, ezen belül 1 hónap intenzív oszt. gyak.
3 hónap neurológia, ezen belül 1 hónap intenzív oszt. gyak.
3 hónap gyermekpszichiátria

3 hónap rehabilitáció
3 hónap addiktológia
3 hónap ambulancia
3 hónap közösségi pszichiátria
6 hónap egyetemi klinikai gyakorlat
12 hónap elektív gyakorlat

Ezen kívül a képzés során biztosítani kell minimum 10 igazságügyi szakértésben és 30 szakkonziliumban való részvételt.

Az elektív gyakorlatból 1 év speciális területen (pl. kutatás) is eltölthető, ennek elfogadásáról (képzésbe való beszámításáról) a képzőhely vezetője dönt.

III. A képzőhelyekkel szemben támasztott követelmények

Képzőhely az a kórház, intézmény lehet, amely a rendeletben foglalt alapfeltételeknek megfelel és az egyetem akkreditációs mechanizmusán keresztül a képzőhely státuszt elnyerte.

1./ Az **akkreditáció** a Szakmai Kollégium által kidolgozott irányelveknek megfelelően, akkreditációs eljárás során történik.

Az akkreditáció szempontjából értékelendő:

- az oktatószemélyzet létszáma és szakmai felkészültsége
- a képzőhely eszközellátottsága
- a klinikai munka mennyisége és változatossága egy teljes képzési programot tekintve
- a klinikai tevékenység szervezettsége
- az osztály légköre, alkalmassága az oktatásra

- a hallgatói létszám és a szakképző intézmény strukturájának, infrastrukturájának megfelelő aránya
- az osztályon folyó elméleti oktatás
- a hallgatók számára nyújtott kutatási lehetőségek

A képzés során rendszeres ellenőrzési látogatások elvégzése szükséges.

Az akkreditált képzőhelyeken eltölthető idő a képzőhelyek specializáltságától függően változó, egyénileg mérlegelendő.

2./Felszereltség: az oktatóhelynek könyvtárral kell rendelkeznie, amelyben legyen fellelhető a Psychiatria Hungarica, az Ideggyógyászati Szemle és a Pszichoterápia c. magyar nyelvű, és legalább egy jelentős idegen nyelvű folyóirat.

IV. A képzőkkel (mentorok, tutorok) szemben támasztott követelmények

A mentor irányítja és felügyeli a központi gyakornok szakképzését, és felelősséggel tartozik az elméleti és gyakorlati szakképzés szakmai színvonaláért. A mentor a szakképzés teljes időtartama alatt szakmailag és adminisztratív módon ellenőrzi a tutor(ok) munkáját. A mentor személyéről a grémium elnöke dönt. Személyes példamutatással, rendszeres kapcsolattartással nevelő tevékenységet is kifejt.

A mentori munka feltételei:

- egyetemi oktatói munkaviszony
- legalább 5 éves pszichiátriai gyakorlat a pszichiáter szakképesítés megszerzése után
- 1 mentor maximálisan 6 jelölttel foglalkozhat

A tutori munka feltételei:

- adott szakterületre vonatkozó szakvizsga
- minimum ötéves, az oktatott szakterület teljes egészére vonatkozó gyakorlat
- felkészítő foglalkozásokon való részvétel, konzultációs lehetőség
- 1 tutor maximálisan 3 jelölttel foglalkozhat

A pszichoterápiás képzésben résztvevő oktatókkal szembeni követelmények:

- a propedeutikai képzőhely vezetője kizárólag pszichiáter-pszichoterapeuta szakvizsgával rendelkező személy lehet
- az oktatóknak rendelkezniük kell pszichoterapeuta szakvizsgával, képesítéssel, vagy címmel.

A mentorok és tutorok ellenőrzését a szakmai grémiumok végzik.

V. A Semmelweis Egyetem ÁOK Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinikán folyó képzés szerkezeti felépítése

Az elméleti képzés ideje 2 hetente 13 óra. Ebből 4 óra előadás, 4 óra otthoni önképzés, 1 óra ellenőrzés (önképzési anyag diszkussziója), 4 óra szemináriumi jellegű kiscsoportos foglalkozás.

Az előadások 10 blokk keretében szervezettek (a részletes tematikát az 1.sz. melléklet tartalmazza), ebből 2 blokk KTPt. (= Közös Törzs Pszichoterápia). 1 blokk 14 x 4 ó előadást tartalmaz . A blokkok 5 évente, forgó rendszerben követik egymást.

A szemináriumi foglalkozások évfolyamonként szerveződnek, saját tematika alapján. A szemináriumi foglalkozások tematikájához igazodik az otthoni egyéni képzés programja.

A gyakorlati képzés keretében minimálisan féléves egyetemi klinikai gyakorlat eltöltése kötelező. A klinikai gyakorlat során a jelölt teljes munkaidőben, folyamatosan dolgozik minimálisan félévet a klinika valamely részlegén. A részleg kiválasztásánál döntő szempont, hogy a jelölt képzőhelyén (állandó munkahelyén) melyik az a szakterület, amelyben legkevésbé biztosított a pszichiátriai szakképesítéshez szükséges gyakorlat megszerzése. Az osztályos munka során folyamatos szupervízió, konzultációs lehetőség biztosított.

A pszichoterápiás képzés 1 éves elméleti képzés keretében közös törzsként épül a képzési rendszerbe. 90 óra pszichoterápiás propedeutikát és 50 óra gyakorlati képzést (viselkedéselemzés, kommunikációs tréning, empathia labor, stb.) tartalmaz.

A szakorvosképzés ideje alatt a jelöltek részt vesznek a klinikai tudományos programjaiban, esetmegbeszéléseken. Igény szerint bekapcsolódhatnak a klinikán folyó tudományos munkákba.

A képzés 5 évfolyam keretei között működik. Az évfolyamokat osztályfőnökök irányítják. Az osztályfőnökök vezetik (szervezik) a szemináriumi jellegű foglalkozásokat, biztosítják az otthoni egyéni önképzés ellenőrzését.

Közös törzs

- egészségügyi menedzsment
- egészségügyi gazdaságtan
- egészségügyi jogi alapismeretek
- etikai alapismeretek
- kórházi hygiene
- egészségmegőrzés
- transzfúziológia
- matematikai statisztikai, kutatásmetodikai alapismeretek
- számítógépes alapismeretek
- a Medline használatának ismerete

VI.A képzendőkkel (szakorvos jelöltekkel) szemben támasztott követelmények, a jelöltek kötelességei és jogai

jogi előfeltételek: munkavégzésre irányuló jogviszony

képzettségi előfeltételek: általános orvosi diploma

kötelességek: a képzésben való aktív részvétel
részvizsgák letétele

jogok: a képzőhelyek által biztosított személyi és tárgyi feltételek
(infrastruktúra) felhasználása

VII. A szakmai követelmények részletei

1. Egyénre szabott képzési terv

A sikeres felvételi vizsga után a képzőhely kidolgozza az egyénre szabott, részletes képzési tervet.

A terv meghatározó elemei országosan és szakmánként egységesítettek.

Az előszerződő munkahely vezetőjének javaslata alapján elkészített munkatervet az adott képzőhely grémiumának vezető egyetemi tanára hagyja jóvá.

A tervet a jelölt kézhez kapja.

2. Javaslat a hivatalos "leckekönyvben" (index) feltüntetendő részképzési elemekre.

A leckekönyv hivatalos okirat, a szakorvosképzés teljes szakaszán végigkíséri a jelöltet.

A képzés egyes részelemeiért felelős oktatók a leckekönyvben igazolják

-az egyes gyakorlatok elvégzését (3 hónap belgyógyászat, ezen belül 1 hónap intenzív oszt. gyak.

15 hónap felvételes fekvőbeteg osztály

3 hónap neurológia

3 hónap gyermekpszichiátria

3 hónap rehabilitáció

3 hónap addiktológia

3 hónap ambulancia

3 hónap közösségi pszichiátria

6 hónapos egyetemi klinikai gyakorlat

12 hónap elektív gyakorlat

- 10 igazságügyi szakértésben való részvétel igazolása

-30 szakkonziliumban való részvétel igazolása

-az elméleti képzés előadás blokkjainak meghallgatását (10 félév)

-az elméleti képzés otthoni-egyéni képzéseiben és a szemináriumi foglalkozásokon való részvételt és ezek tananyagából letett részvizsgák eredményeit

-esetleges nem -kötelező, (ajánlott) tanfolyamok elvégzését (a kreditpontok megszerzését)

-a záróvizsga (abszolutorium) meglétét

-zárónyilatkozatot, miszerint a jelölt szakvizsgára bocsátható

1. sz. melléklet

Az előadások tematikája

1. blokk: Bevezetés a pszichiátriába

Az egészséges ember pszichiátriai szempontból

A pszichiátriai beteggé válás

A pszichiátriai beteg vizsgálata.

A pszichiátriai kórrajz

Sürgősségi ellátás a pszichiátriai kórképekben

A pszichiátriai kórképek biológiai alapjai

A pszichofarmakológia alapjai

Apszichiátria jogi és etikai sajátosságai

Pszichodiagnosztika

Laboratóriumi vizsgálatok, képalkotóeljárások, elektrofiziológiai vizsgálatok pszichiátriai alkalmazása

Klasszifikációs rendszerek

2.blokk: Pszichopathológia

A tudat és zavarai
Az orientáció zavarai
A percepció és zavarai
A gondolkodás és zavarai
Az intelligencia és zavarai
Az emlékezés, tanulás, és ezek zavarai
A figyelem és zavarai
Érzelem, affektivitás zavarai.
A pszichomotilitás és zavarai
A téboly szerveződése
A személyiség zavarai és kórtünetei

3.blokk: Betegségtan 1. Pszichózisok

Schizophrenia -epidemiológia
-agy struktúra és funkció
-neurokémiai , immunológiai, viralis, genetikai elméletek
-pszichodinamikai elméletek
-tünetek, klinikai jellegzetességek
-terápia: szomatikus, pszichoszociális és egyéni pszichoth.
Egyéb pszichotikus zavarok -schizoaktiv pszichózis
-schizofreniform zavar
-rövid pszichotikus zavar
-psychogén psychosis
Pszichiátriai prevenció.
Rehabilitáció.

4. blokk: Betegségtan 2. Hangulatzavarok-öngyilkosság -erőszakos magatartás

A hangulatzavarok klinikai képe és diagnosztikus kritériumok (BNO-X, DSM-IV)
A hangulatzavarok osztályozása, altípusai, lefolyás, kimenetel, differenciáldiagnózis
A hangulatzavarok epidemiológiája, etiológiája és patofiziológiája
A hangulatzavarok farmakoterápiája
A hangulatzavarok nem gyógyszeres biológiai terápiája
A depressziós állapotok különféle pszichoterápiás megközelítése és pszichoterápiája
Krisis, krízisintervenció

Öngyilkosság.
Erőszakos magatartás

5. blokk : Betegségtan 3. Szorongásos zavarok, pszichoszomatika

A szorongásos zavarok osztályozása, differenciáldiagnózisa
Pánikbetegség, agorafóbia, szociális- és más fóbiák
Generalizált szorongásos zavar. Posttraumás stressz zavar, Akut stressz zavar,
Alkalmazkodási zavarok
Kényszerbetegség és a kényszer spektrumába tartozó betegségek
Szomatoform és rokon zavarok
Disszociatív zavarok
Pszichoszomatikus megbetegedések, pszichoimmunológia
Étkezési zavarok
Sexuális zavarok
Mentalis közegészségügy

6. blokk: Organikus pszichiátria

Deliriumok
Amnesztikus zavarok
Demenciák
Pszeudodemenciák, differenciáldiagnosztika
Oligophreniák
Epilepszia
Geriátria
Szomatikus betegségek okozta specifikus mentális zavarok

7. blokk: Személyiségzavarok. Addiktológia

Személyiségelméletek
Személyiségzavarok diagnosztikája és terápiája
-paranoid
-skizoid
-skizotip
-antiszociális
-borderline
-nárcisztikus
-hisztrionikus
-elkerülő
-dependens
-kényszeres
Kóros szokások és impulzív kontrollzavarok

A nemi identitás és a szexuális preferencia zavarai
Az alkoholizmus és a drogfogyasztás neurobiológiája
Az alkoholizmus szociálpszichiátriai megközelítése
A drog-fogyasztó magatartás szociológiája, szociálpszichiátriája
Addiktológiai kezelés és rehabilitáció

8. blokk. Pszichiátriai határterületek.

Gyermekepszichiátria
Igazságügyi pszichiátria
Kapcsolati-konzultációs pszichiátria
Pszichiátriai epidemiológia
Pszichiátriai genetika
A pszichiátriai ellátás gazdasági összetevői
Adminisztratív pszichiátria
Multidimenzionális klinikai management
Könyvtárhasználat, irodalomkutatás
Kutatásmethodikai ismeretek

9.-10. blokk:

Pszichoterápia (Propedeutika, stb.)